

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

בראשית

קיומם של ישראל אינו תלוי ח"ו באומות - לעמוד בתוקף

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

שנת "ביאת המשיח", שנת "ופרצת", שנת הקהל

מאה ושלוש עשר שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתנלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לזכות

הרה"ת ר' יעקב הכהן שיחי' קונסיפולסקי
לרגל יום ההולדת שלו ביום כ"ו תשרי

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י זוגתו

מרת שושנה תחי' קונסיפולסקי

ומשפחתם שיחיו

*

היי שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל.: 753-6844 (718)

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

בכל", "בכל מכל כל" בגימטריא קבץ³⁷ – קיבוץ גלויות דכל בני", "בנערינו", וגם "בזקנינו", וגם "בכנינו" וגם "בכנותינו".

וכולם יחדיו באים להמקום העיקרי – קודש הקדשים (שבכית המקדש³⁸, בירושלים עיר הקודש, בארצנו הקדושה), שבו נמצאת ה"אבן שתי" ש"ממנה הושתת כל העולם"³⁹, ושם גופא – "ילכו מחיל אל חיל (עד) יראה אל אלקים בציון".

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהתלמידים שיחיו שני שטרות של דולר – לצדקה].

37 ראה כ"ב טז, סעי"כ ואילך, ובח"י חת"ס שם. יחד עם כלל ישראל – למקדש".
38 דאף ש"בטבריא עתידים לחזור תחילה". (39) יומא נד, ב.
ה"ז רק בנוגע לסנהדרין, ותיכף לאח"י "נעחקן –

בלתי מוגה

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind> יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון ה'תשנ"ב

– תרגום מאידית –

ונקודת הביאור בזה – בפשטות: שבת בראשית מציינת את המעבר מחודש תשרי, המרובה במועדות, לסדר הרגיל של חיי היום יום בשאר חדשי השנה:

שבת בראשית היא (א) הסיום וסוף-הכל של חודש תשרי – בהיותה השבת האחרונה של החודש, שאז היא העלי והשלמות (ויכולו) של סיום המועדים חודש תשרי – שמיני עצרת ושמחת תורה, שהם עוצרים וקולטים (עצרת מלשון קליטה) ומכניסים בפנימיות את כל הימים טובים של חודש תשרי; ונוסף לזה היא (ב) ההתחלה של העבודה הרגילה של השנה הבאה – בהיותה שבת מברכים חודש מרחשון, חודש ה"חולין" הראשון של השנה החדשה (שאינ בו שום ימים טובים וכו'), כאשר מתחילה, כידוע, עיקר העבודה של "ועקב הלך לדרכו"¹⁰, לדרכו דוקא – בעניני העולם ועובדין דחול, איש תחת גפנו ותחת תאנתו¹¹.

ומכיון ששבת בראשית כוללת בתוכה את שני הענינים – היא השבת האחרונה של חודש תשרי והיא המברכת את חודש ה"חולין" הראשון של השנה – לפיכך נותנת היא כוח מיוחד להנהגה של כל השנה: (המועדים של) חודש תשרי עצמו – מכיון שהוא בדרגת "רשית"¹² הריהו

א. ידוע פתגם רבותינו נשיאינו, ששבת בראשית נוגעת לכל השנה כולה. אזוי ווי מ'שטעלט זיך אוועק שבת בראשית, אזוי גייט א גאנץ יאר.

במה מתבטא המיוחד בשבת בראשית, שדוקא ממנה נמשך על כל ימי השנה? לכאורה זהו תוכנו של כל חודש תשרי: תשרי – אותיות רשית – הוא הרשית של כל השנה כולה, וכידוע שהמועדים של חודש תשרי (המרובה במועדות) הינם מועדים כלליים שמהם נמשך על כל השנה. החל מראש השנה, שנקרא בשם "ראש השנה" כי הוא ה"ראש" הכולל בתוכו ומנהיג את כל ימי השנה, ועל דרך זה יום הכיפורים (שגם הוא נקרא "ראש השנה" בכתוב), ועל דרך זה חג הסוכות, זמן שמחתנו, עד שמיני עצרת ושמחת תורה – מדוע אם כן מציינים במיוחד את שבת בראשית בכך שנוגע לפועל על כל השנה?

(1) לקו"ש ח"ב ע' 449, ח"כ ע' 556, וש"נ. וראה גם סה"מ תשי"א ע' 59. ספר השיחות תרצ"ו-ת"ש ע' 203.

(2) בעל הטורים עקב יא, יב. אוה"ת סוכות ע' א'תשנ"ו. סה"מ תר"ל ע' רפז. תרנ"ו ע' רעז. ועוד.
(3) ראה סה"מ תקס"ו ע' שעט. אוה"ת סוכות שם. ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד ע' לו. תרע"ח ע' רעה. תש"ב ע' 49. ועוד.

(4) ראה ב"י או"ח תצ"ב (ד"ה ומ"ש). שו"ע אדה"ז שם ס"ב. הוספה לשו"ע אדה"ז (להר"ב

8) ראה לקו"ת שמע"צ פה, ג. פה, ד. צא, א. הגסמן בסה"מ מלוקט ח"ב ע' קלג.

(9) ראה לקו"ש ח"כ שבהערה 1. וש"נ.

(10) ל' הכתוב – ויצא לב, ב.

(11) ל' הכתוב – מ"א ה, ה. מיכה ד, ד.

(12) ובפרט ש"רשית (השנה) חסר אל"ף כתיב (עקב יא, יב), המורה על הסתלקות האור כו'

(5) ראה לקו"ת תבוא מא, ג. נצבים מז, א"ב. דרושים לר"ה נח, א"ב. עטרת ראש שער ר"ה בתחלתו. אוה"ת דרושים לר"ה ע' ביצו ואילך. ובכ"מ.

(6) יחזקאל מ, א. וראה תוד"ה ואת – נדרים כג, ב. רא"ש סוף יומא. לקו"ת ר"ה נח, א, סד, א.

ו. ויה"ר שההוספה בלימוד התורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה, וההוספה בהפצת התורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה, יפוצו מעינותיך חוצה – תמהר ותזרו ביאת דוד מלכא משיחא, מלכא משיחא, ועד משיחא, תיכף ומיד ממש.

ואז יתוסף עוד יותר בלימוד התורה – "ילכו מחיל אל חיל (עד) יראה אל אלקים בציון"²⁵ – לימוד התורה מהקב"ה בעצמו, כמ"ש²⁶ "תורה חדשה מאתי תצא", בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש ובכית המקדש – בלשכת הגזית, מקום מושבם של סנהדרין גדולה, "עמודי ההוראה (ש)מהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל"²⁷, כי, תיכף ומיד יקויים היעוד²⁸ "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועצין כבתחילה", וכפס"ד הרמב"ם²⁹ ש"כטבריא עתידים לחזור תחילה ומשם נעתקין למקדש", ביהמ"ק השלישי, "מקדש אדני-כוננו וידך"³⁰, שבו יתגלו הלוחות, לוחות ראשונות ולוחות אחרונות, וכן שברי לוחות – שרומז על המעלה דבעלי תשובה³¹, והרי "משיח אתא לאתבא צדיקיא בתויבתא"³².

והעיקר – ש"אתא לאתבא" את כאו"א מישראל וכל בניו, "בנערינו ובזקנינו גוי' בבנינו ובכנותינו"³³, ולומדי תורה בראשם, ומפיצי תורה ("גדול המעשה יותר מן העושה"³⁴) בראשם דראשם – לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש, תיכף ומיד ממש.

ז. והשליחות-מצוה לצדקה שיתנו לכאו"א מכם – תמהר ותזרו עוד יותר שכל זה יקויים תיכף ומיד ממש, כך, שבהמשכו של יום זה, יום שלישי, נמצאים כבר במעמד ומצב דגאולה האמיתית והשלימה בתכלית השלימות. ובפרט שנמצאים כבר בהזמן העיקרי של הגאולה – תיכף ומיד ממש – שהרי כבר "כלו כל הקיצין"³⁵, הכל מצוחצח, ונמצאים במצב של "עמדו הכן כולכם"³⁶ בתכלית השלימות, וכמודגש גם בהסימן של שנה זו, "הי' תהא שנת נפלאות בה", "נפלאות

יחידות – הי"ז לאחר הלימוד ברכים. כריבוק חברים ופולפול התלמידים, שאז מתבודד לעצמו וחוזר להתבונן ולהתעמק ביתר שאת וביתר עוז בהענין שאודותיו הי' הפולפול השקוי"ט.
 (25) תהלים פד, ח.
 (26) ישעי' נא, ד. ויקר פי"ג ג.
 (27) רמב"ם רש הלי' ממרים.
 (28) ישעי' א, כו.
 (29) הלי' סנהדרין פי"ד הי"ב.

(30) בשלח טו, ז.
 (31) ראה לקו"ש ח"ט ס"ע 239 ואילך.
 (32) ראה חז"ג כג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ב. ובכ"מ.
 (33) בא יוד, ט.
 (34) כ"ב ט, א.
 (35) סנהדרין צו, ב.
 (36) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ריש ע' רעט. "היום יום" טו טבת. ובכ"מ.

בפסוק בראשית – „בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"¹⁶ – מתחדשת הבריאה של כל עניני העולם לשנה החדשה (שכן קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש אסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא¹⁷). וזה נותן את הכוח להעמיד כפי שצריך להיות את העבודה בעניני העולם במשך השנה הבאה.

ב. הענין יובן ביתר ביאור לפי דברי חז"ל בדיוק הלשון „בראשית" [„מקדם ברא אלקים אין כתיב כאן, ומתחילה אין כתיב כאן, אלא בראשית"¹⁸] – „בשביל התורה שנקראת¹⁹ ראשית דרכו ובשביל ישראל שנקראת²⁰ ראשית תבואתו"²¹.

מכיון שדרשת חז"ל היא על תיבת „בראשית" – דקאי בפשטות הכתובים על ראשית בריאת שמים וארץ עם כל פרטי הבריאה (כמדובר בהמשך הכתובים) – מסתבר לומר, ובפרט על פי הידוע²² ששני פירושים בתיבה אחת יש ביניהם שייכות (וכפי שרואים זאת בלימוד

מובדל ומרומם משאר חדשי השנה, הוא ממולא (מרובה) במצוות וקדושה (ובלשון המדרשי¹⁹: „מושבץ בכל, גתות בתוכו, ברכות בתוכו, כפור בתוכו כו"), וממילא אין בטוחים כל כך שיוכלו להמשיך את המצב המרומם של חודש תשרי בימי השבוע הפשוטים של השנה;

משא"כ שבת בראשית, בהיותה הן הסיום וחזותם דחודש תשרי והן ההתחלה של שנת ה„חולין" (החל מושבת מברכים) חודש חשוון¹⁴)

– כמרומז גם בתיבת (שבת) בראשית – מלשון התחלה וראש – ההתחלה וראש של כל השנה, נוסף לזה שפרשת בראשית היא גם הפרשה הראשונה בתורה, ההתחלה של קריאת כל ה(פרשיות שב)תורה, שאותם קוראים ועימם צריך להיות¹⁵ במשך כל השנה –

הרי היא ה„מוצץ המחבר" ביניהם, הנותנת את הכוח המיוחד שבהתאם לאופן ש„מעמיד" את עצמו אז, כך „ימשך" כל השנה; להמשיך את המצב הנעלה בחודש תשרי בעבודה היום יומית בעולם, בימי החול ובעובדין החול.

וכפי שמובן גם מתוכנה של פרשת בראשית (שעל שם זה נקראת השבת „שבת בראשית") שבה מדובר אודות מעשה בראשית: על ידי הקריאה בתורה

(תניא אגה"ק ס"ד), ויש לפרש החסר למעליותא – שבתִּיבַת „רשית" בהי' אל"ף אותיות פלא היא למעלה מגילוי והתלכשות בהכתיב, שזה מורה על שלימות ענין הפלא, שמובדל ומרומם ולמעלה מכל גדר גילוי כו'. וראה לקמן ס"ח.

(13) ויקר פכ"ט, ה.

(14) ור"ח חשוון הוא לעולם ב' ימים: א' דר"ח הוא יום שלשים בתשרי (אותיות „רשית"), וב' דר"ח הוא א' חשוון (התחלת עבודה הרגילה בשנה).
 (15) „היום יום" ב חשוון, ספר השיחות תש"ב ע'

29.

(16) בראשית א, א.

(17) זהר ח"ב קסא, ריש ע"ב.

(18) תנחומא (באבער) בראשית ג, ועד"ו

ביל"ש עה"פ (רמז ב). מדרש לקח טוב עה"פ.

(19) משלי ה, כב.

(20) ירמ' ב, ג.

(21) פרש"י ורמב"ן עה"פ. – ובתנחומא שם:

מהו בראשית אלו ישראל שנקראו ראשית (וראה

תנחומא שם ה בנוגע לתורה), וביל"ש שם: אלא

בראשית בזכות ישראל ראשית, וכ"ה בלק"ט שם.

ובכ"ר עה"פ (פ"א, ד): ששה דברים קדמו

לבריה"ע כו' וישראל כו' מחשבתן של ישראל

קדמה לכל דבר, ובויק"ר פל"ו, ד: שמים וארץ לא

נבראו אלא בזכות ישראל דכתיב בראשית ברא

אלקים ואין ראשית אלא ישראל, וביל"ש ירמ'י

רמז רסד: לא נברא העולם אלא בזכות ישראל

שנאמר ראשית תבואתו וכתיב בראשית ברא

אלקים.

(22) ראה לקו"ש ח"ג ע' 782, ובכ"מ.

שקו"ט ופלפול, ועד "לאפשא לה"¹⁷, לחדש בתורה, חידוש אמיתי, מיוסד על כללי התורה, שנכלל ב"מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש"¹⁸, כולל גם לפרסם בכתב או בדפוס החידושי-תורה (כמדובר כמ"פ¹⁹ בנוגע להמנהג בשנים הכי אחרונות).

ה. ויה"ר שהדיבור בכהנ"ל יבוא כמעשה בפועל – שאצל כל אחד מתלמידי הישיבות הנמצאים כאן, וכן אצל כל אחד מתלמידי הישיבות בכל מקום שהם, יתוסף בלימוד כל התורה כולה, לימוד כל חלקי התורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה, ומתוך הוספה יתירה בהתמדה ושקידה בלימוד השיעורים בתורה, ויתירה מזה, שלימוד התורה יהי למעלה משיעור ולמעלה ממדידה והגבלה, כך, שהמחשבה הראשונה שנופלת כמוחו כרגע שניעור משנתו היא בעניני תורה, ולא עוד אלא שאפילו באמצע השינה ה"ה חולם ("ס'חלוס'ט זיך") אודות עניני תורה ופלפול בתורה!

כאשר מסתכלים על כחור-ישיבה אמיתי, צריכים לראות את מציאותו האמיתית – שכל מציאותו, כל עולמו וכל חייו, הו"ע התורה.

ובלשון הרמב"ם בסיום וחותם ספרו [בנוגע למעמד ומצב ד"א ותו הזמן] שיבטלו כל המניעות והעיכובים ויהיו פנויים בתורה וחכמתה] "כמים לים מכסים"²⁰ – שהלומד נכלל ומתבטל לגמרי בהתורה עד שלא רואים את מציאותו כי אם את מציאות התורה, כשם שלא רואים את מציאות הים אלא את המים שמכסים על הים.

ולהוסיף, שאופן לימוד התורה "כמים לים מכסים" הוא נעלה יותר מהאופן ד"יחוד נפלא" שמבאר רבינו הזקן בהתחלת ספר התניא²¹ – כי, הלימוד הוא לא רק באופן שנעשה מיוחד עם התורה ביחוד נפלא, אלא יתירה מזה, שמציאותו נעשית מכוסה ובטלה לגמרי בתורה.

ונוסף לכך שהתלמיד מתנהג בעצמו באופן האמור, צריך להשפיע גם על חבריו, וכפרט החברים שלומד עמהם כחברותא [שנים שיושבים ועוסקים בתורה], או שלשה, חמשה, עשרה²², או ריבוי גדול יותר ("העמידו תלמידים הרבה"²³) שעוסקים בתורה יחדיו²⁴ – שממנו יראו וכן יעשו, שגם אצלם יהי לימוד התורה באופן האמור, עד להשלימות ד"כמים לים מכסים".

הי' לו עכ"פ להקדים את הפירוש כפשוטו"?

יתירה מזה: בנוגע לכללות פתיחת התורה ב"בראשית ברא גו" מפרש רש"י (בפירושו לפני זה), ש"לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכס"א²⁴ שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית כו"י". ומזה מובן, שהתחלת התורה היא לא בענין תורה (ומצוות) וישראל, אלא בנוגע לבריאה עצמה ("כח מעשיו הגיד לעמו"²⁵). ואעפ"כ מביא אה"כ רש"י ש"בראשית" קאי (לא על הבריאה) אלא על התורה וישראל²⁶!

ג. ויש לומר הביאור בהז:

מלשון חז"ל ש"בראשית" היא כוונת ותכלית כל הבריאה – "בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית" – מובן, שזה שהתורה וישראל הם "ראשית" ("מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר"²⁷) אין המדובר (רק) כפי שהם לגמרי נעלים מהבריאה (כי אז לא מתאים לומר שהם "ראשית" הבריאה, ושהבריאה נבראת בשבילם, שזה מורה על שייכות ביניהם), אלא (בעיקר) כפי שהם (התורה וישראל) (באים לידי ביטוי גם למטה, כפי שהם) חזק מהבריאה – הם, "ראשית" הבריאה, שבשבילם נברא העולם.

(24) בא יב, ב.

(25) תהלים קיא, ו.

(26) אבל ראה תו"ח פרשתנו ד"ה בראשית הב'

פ"ד (ה, א), שבוז מבאר רש"י שטעם הפתיחה עם "בראשית" (שאם יאמרו אוה"ע לישראל כו'), הוא מפני שבראות העולם היא בשביל התורה ובשביל ישראל, ששלימות עבודתם היא בארץ ישראל. וראה לקמן ס"ה.

(27) ב"ר פ"א, ד.

מתיבת "שעטנו" – "שוע טווי ונוו"²⁸, שדרשה זו אינה שוללת את הפירוש הפשוט ב"בראשית" (דקאי על ראשית הבריאה), אלא היא באה להוסיף את הדרש דקאי על תורה וישראל שנקראו "ראשית".

לפי זה דרוש ביאור בשייכות בין פירוש חז"ל לפירוש הפשוט – בפשטות ה"ז שני פירושים שונים מן הקצה אל הקצה: לפי דרשת חז"ל אין תיבת "בראשית" מתייחסת לבריאת העולם אלא לתורה וישראל ("בשביל התורה כו' ובשביל ישראל") – שקדמו לבריאה והינם שלא בערך למעלה מהבריאה?

הקושיא מתחזקת יותר לפי פירוש רש"י על הפסוק, שמביא את שני הפירושים, וז"ל: "אין המקרא הזה (בראשית ברא") אומר אלא דרשוני, כמ"ש רז"ל בשביל התורה כו' ובשביל ישראל כו'". ולאחר מכן ממשיך רש"י: "ואם באת לפרשו כפשוטו כך פרשהו, בראשית בריית שמים וארץ והארץ היתה תהו ובהו וחושך וגו' (ואז הי') ויאמר אלקים יהי אור כו', שאין לך ראשית בתורה שאינו דבוק לתיבה שלאחריו".

ואינו מובן: מכיון ש"בראשית ברא" קאי בפשטות הכתובים על בריאת השמים והארץ, ורש"י עצמו אומר שהפירוש השני (ש"בראשית" קאי על הבריאה) הוא כפשוטו, משא"כ הפירוש הראשון הוא "דרשוני" – מדוע מביא רש"י בכלל (שענינו של רש"י הוא פשוטו של מקרא) את הדרשה ש"בראשית" קאי על כוונת הבריאה (תורה וישראל) שהם קדמו ושלא בערך למעלה מהבריאה? ואפילו אם רש"י צריך (מאיזו סיבה) להביא דרשה זו,

(28) נדה סא, ב.

(17) זח"א יב, ב. תו"א מקץ לט, ד. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"כ. וש"נ.

(18) ראה מגילה יט, ב. הנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 252.

(19) ראה התועודיות תשמ"ח ח"ב ע' 327

ואילך. ועוד.

(20) ישעי' יא, ט.

(21) פרק ה.

(22) אבות פ"ג מ"ו.

(23) שם פ"א מ"א.

(24) ואף שבשביל תועלת העין וההעמקה

כלימוד התורה יש צורך במנוחת הנפש ע"י הלימוד

לגוף ה, נדמה בחומריותו לגופי אומות העולם: כאשר מדובר על נשמתו של יהודי – אין שייך לומר, ובנו בחרת, שהרי הנשמה היהודית, שהיא חלק אלוקה ממעל ממש³¹, אין בה שום דמיון לאומות העולם להבדיל, וממילא אין מתאים על זה הלשון בחירה. ועד"ו בכללות – כאשר מדובר על יהודים כפי שהם למעלה מכל עניני העולם ואומות העולם – גם לא שייך לומר על זה הלשון בחירה. דוקא על גוף היהודי, הנמצא למטה בין העמים, ו, נדמה לגופי אוה"ע – שייך הענין של, ובנו בחרת, בכך בחר ה' אלוקי להיות לו לעם סגולה מכל העמים (דוקא)³², אתה בחרתנו (דוקא) מכל העמים³³.

יתר על כן: דיוק לשון התניא הוא „גוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אוה"ע", ולא „גוף הגשמי הנדמה בגשמיותו” – שכן: גם הגוף הגשמי של היהודי הוא שונה (גם) בגשמיותו מגופי אוה"ע (מצד זיכרון הגוף (דם ובשר) הנעשה ע"י כשרות האכילה ושת"י (הנעשים דם ובשר כבשרו³⁴), וכיו"ב), ממילא אין שייך על זה (גוף הגשמי) בחירה אמיתית, כי בזה שונה היהודי מהאינו-יהודי; דוקא ב, „גוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אוה"ע” – שחומריות היא הדרגא הכי תחתונה [כפשטות הענין, שחומר יסודו מעפר, היסוד והנברא התחתון ביותר, והכל דשין עלי³⁵], ולכן הוא „נדמה (בחומריותו) לגופי אוה"ע” – על זה (זקוקים לבחירה ובוה) ה', ובנו בחרת מכל עם ולשון,

וכפי שמוכן מהלשון „ראשית” גופא: משמעותה של „ראשית” היא – כמו „ראשית תבואתה” (דקאי על ישראל) – שה, „ראשית” היא מלכתחילה (אינה נפרדת משאר התבואה, אלא היא נמצאת) ביחד כדבר אחד עם כל התבואה, ואח"כ בוחרים בה כ, „ראשית תבואתו”.

ויובן לפי הביאור בתניא בלשון התפלה²⁸ – „ובנו בחרת מכל עם ולשון”:

אדמו"ר הזקן מבאר בתניא²⁹, ש, ובנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם. מכיון³⁰ שבחירה שייכת דוקא בין שני דברים שוים זה לזה (בענין המבוקש); בדברים שאין להם צדדים שוים, שאין שום תכונות משותפות לשניהם, הם נמצאים בשני מקומות או בשתי דרגות שונות, אין מתאים לומר עליהם הלשון בחירה, שכן תלוי מה רוצים והיכן נמצאים, וממה נפשך: או שהבוחר (ורוצנו) נמצא „במקומו” של הדבר הראשון, או „במקומו” של הדבר השני.

בבחירה – זה שהוא בוחר באחד מהם (ולא בשני) אין זה בגלל טעם כלשהו, אלא רק משום שכך בחר. אם הוא בוחר דבר מסויים בגלל טעם (בגלל מעלה הנמצאת בדבר) – גם זו אינה בחירה אמיתית, בחירה חפשית – היות והטעם פועל שתהי' נטי' אשר מכריחה אותו לבחור דבר זה; בחירה אמיתית (בחירה חפשית) היא כאשר אין בה שום טעם ושום נטי' כו', אלא בחירתו היא רק משום שכך הוא רוצה.

ולכן בחירה אמיתית שייכת רק בנוגע

המצטרך לו. הן עניני הגשמיים, עניני ארץ, והן עניני הרוחניים, עניני שמים. כמו מנוחת הגוף ומנוחת הנפש¹⁰, מנוחה אמיתית¹¹ שעל ידה יהי לימוד התורה בתוספת עמקות וגדלות והרחבת השכל,

ולא עוד אלא שעל ידו נמשך גם בנוגע לשמים וארץ כפשוטם, דכיון ש"אסתכל באורייתא וברא עלמא"¹², הרי, ע"י לימוד התורה¹³ נמשכת תוספת ברכת השם ככל עניני העולם, שמים וארץ וכל צבאם¹⁴.

ד. וענין נוסף בהשייכות ד"בראשית" (ב' ראשית, תורה וישראל) ל"שמים וארץ" – בנוגע ללימוד התורה גופא:

החילוק בין שמים וארץ כפשוטם, שהשמים משפיעים בארץ ועי"ז מצמיחה הארץ פירות טובים ונעימים הדרושים לעולם, יש דוגמתו גם בתורה (שמים וארץ שבתורה), כמו החילוק שבין תושב"כ לתושב"ע"פ, ובתושב"ע"פ גופא החילוק שבין משנה לגמרא, שכיון שהמשנה היא בלשון קצרה, יש צורך באריכות הפלפול והשקו"ט בלימוד הגמרא. ועד"ז בלימוד פנימיות התורה – הן בנוגע לתושב"כ והן בנוגע לתושב"ע"פ, הן בנוגע למשנה והן בנוגע לגמרא, וכיו"ב.

וההוראה מזה – שלימוד התורה צריך להיות בכל חלקי התורה, הן בשמים שבתורה והן בארץ שבתורה,

ועד ללימוד כל התורה כולה – הלכות התורה, שכיון שיש להם הגבלה, יכולים על ידם לקיים מצות לימוד כל התורה (כפי שמבאר רבינו הזקן בארוכה¹⁵) ובפרט ע"י קביעת עתים בלימוד הרמב"ם, ללמוד כל ספר הרמב"ם ("מקבץ לתורה שבעל פה כולה"¹⁶, הלכות כל התורה כולה) מתחילתו עד סופו – כפי שסיימו בהתחלת שבוע זה א' המחזוריים דלימוד הרמב"ם, ומיד התחילו בלימוד המחזור החדש, על מנת לסיימו במשך השנה, כפי שנתפשט המנהג לסיים את ספר הרמב"ם בכל שנה (עכ"פ פעם אחת), ע"י לימוד ג' פרקים ליום,

ונוסף על לימוד הלכות התורה – גם היגיעה בלימוד התורה באופן של

עוה"ז התחתון.

(14) ולכל ראש – ככל הענינים הדרושים להנהלת הישיבות (ועד"ז להורים) לספק צרכיהם של התלמידים שיוכלו ללמוד תורה מתוך מנוחת הגוף ומנוחת הנפש.

(15) ה' ת"ח פ"א ה"ה.

(16) הקדמת הרמב"ם לספר הדי.

שדואגת לכל צרכיהם של התלמידים.

(10) גם בנוגע לעניני תפלה ובקשה – להקב"ה, כולל גם באמצעות הבקשה מהוריו – לעזר וסיוע בכל עניניו.

(11) ובחזאי לא מנוחה שמביאה לתרדמה (ער' זא'ל אנשלאפן ורען").

(12) חז"ב קסא, רע"ב.

(13) ובפרט הלימוד בעניני התורה הקשורים עם

(31) איוב לא, ב. תניא רפ"ב.

(32) ואתחנן ז, ו. ועד"ז בפ' ראה יג, ב.

(33) נוסח תפלת יו"ט.

(34) ל' התניא פ"ה (ט, סע"ב).

(35) ראה ב"ר פמ"א, ט ובמ"כ שם. וראה תו"א

ויגש מג, סע"ד.

(28) בברכת „אהבת עולם” תפלת שחרית.

(29) פרק מט (סט, סע"ב ואילך).

(30) ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 219. סה"ש

תשמ"ז – שיחת ש"פ ראה ס"ד.

בחירת הקב"ה שלמעלה מטעם ודעת ב„גוף החומרי“ של יהודי.

[ולכן לא שייך שהכוכבים ומזלות של אוה"ע ישאלו על כך: הרי גם אוה"ע הינם בראיו של הקב"ה (כמו היהודים) וגם הם צריכים לקבל מזונם מהקב"ה ככל הנבראים (כולל היהודים), ועד כפי שטענת הלעומת זה היתה „הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז“³⁶ – מדוע א"כ נבדלים היהודים? אלא הסיבה לכך, כי „ובנו בחרת מכל עם ולשון“, ובחירה היא דוקא במקום שיש דמיון בין שני דברים, והוא בוחר באחד מהם, בלי שום טעם].

מזה מובן, שזה שישראל הם „ראשית“ של הבריאה אין זה רק בנוגע לנשמה (המובדלת מהעולם) אלא גם בנוגע לגוף. ואדרבה: בגוף החומרי של יהודי הנדמה בחומריותו לגופי אוה"ע יש עילוי לגבי המעלה שיש ליהודים מצ"ע (מצד נשמתם או מצד תכונותיהם וגופם הגשמי כו') – היות ודוקא בו (הגוף החומרי) נתגלתה בחירתו של הקב"ה, ובחירה אמיתית היא רק בעצמות ומהות³⁷ (שאינן לו עילה וסיבה שקדמה לו ח"ו³⁸).

וי"ל שכשם שזה בנוגע לישראל (ה„ראשית“ הראשון), כך, מעין ובדוגמת זה, גם בנוגע לתורה³⁹ (ה„ראשית“ השני) – שלימות התורה היא דוקא כפי שניתנה כאן למטה, ובאופן שהתורה לא בשמים היא⁴⁰, ופסקי דיני התורה תלויים דוקא

בהכרעת השכל הגשמי של היהודים⁴¹. ועד שהתורה „נסעה וירדה כו' עד שנתלבשה בדברים גשמיים וענייני עולם הזה שהן רוב מצוות התורה ככולם והלכותיהן ובצירופי אותיות גשמיות בדיו על הספר כו“⁴²; וכאשר התורה נמצאת למטה – מתגלה בה מעלתה העצמית, ובלשון הפיוט⁴³: „טוב סחרה מכל סחורה מפז ומפנינים יקרה“, שגם כפי שהתורה נמצאת ב„עולם הסחורה“, רואים כי „טוב סחרה מכל סחורה כו“, ושלימוד התורה אסור לאוה"ע⁴⁴, ע"ד המדובר לעיל בנוגע לגוף החומרי של היהודי

[אך חילוק עיקרי יש בין תורה וישראל⁴⁵: התורה, גם כפי שירדה למטה, הרי היא נשאת בקדושתה⁴⁶, משא"כ גוף היהודי הוא יש נברא גשמי וחומרי; ולאידך – ה„ובנו בחרת“ (בחירת העצמות) היא דוקא בגוף הגשמי של היהודי, שמחשבתן של ישראל קדמה אפילו לתורה⁴⁷ (ולכן אין התורה תנאי

41) ראה ב"מ נט, ב. שבת פט, א. שמו"ר פט"ו, ב. וראה ב"מ פו, א וראה כס"מ לרמב"ם הל' טומאת צרעת ספ"ב.

42) תניא פ"ד ח, ב.

43) „שישו ושמוחו בשמחת“.

44) עד שעכו"ם שעוסק בתורה ה"ז היפך מציאותו, „הייב מיתה“ (סנהדרין נט, רע"א. רמב"ם הל' מלכים פ"י ה"ט), ו„לא יעסוק אלא בשבע מצות שלהן בלבד“ (רמב"ם שם).

45) ראה סה"מ תש"ה ס"ע 122 ואילך.

46) כמאחז"ל „אין דברי תורה מקבלין טומאה“ (ברכות כב, א).

47) ראה תדבאר „שני* דברים קדמו לעולם תורה וישראל ואיני יודע איהו מהם קודם, כשהוא אומר צו את בני ישראל דבר אל בני ישראל אומר אני ישראל קדמו“.

(* כן מובא בכ"מ בדא"ח (טה"מ השי"ע ע' 61. ועד"ז טה"מ תש"ה ע' 121. ועוד) מתדבאר. ובתדבאר שלפנינו (פ"ד) – גירסת אחרת. וראה ב"ר פ"א, ד. וראה סה"ש התשנ"ב ח"א ע' 116 (לקמן ע' 69) ואילך (הערה 20: 24).

בס"ד. "יחידות" לתלמידי הישיבות שיחיו

בלתי מוגה

א. ידוע הציווי והנתינת-כח של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בנוגע לשבת בראשית – שממנו באים זה עתה – שהנהגה בשבת בראשית שייכת ופועלת על כל השנה (ווי מ'שטעלט זיך אָוועק שבת בראשית אָווי גייט דאָס אַ גאַנץ יאָר)¹.

ולכל לראש – הפעולה דפרשת בראשית (אָווי גייט דאָס) בנוגע לכל התורה כולה, כיון שפרשת בראשית היא פרשה ראשונה בכל התורה כולה.

ב. ובהקדם דרשת חז"ל² בפירוש תיבת "בראשית" – כ' ראשית, תורה שנקראת ראשית³ וישראל שנקראים ראשית⁴, שקדמו ("ראשית") לעולם, וכשכילם "ברא אלקים את השמים ואת הארץ", "את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותי"⁵.

ובהב' ראשית (תורה וישראל) גופא – איתא כתנא דבי אליהו⁶ שמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, אפילו לתורה.

ויש לומר, שהקדימה דישראל לתורה מרומזת גם בפסוק זה עצמו – כי, בנוגע לתורה מצינו חילוקי זמנים ביחס לשמים וארץ, שתחילה היתה התורה בשמים, ואח"כ "מן השמים השמיעך את קולו"⁷ בעשרת הדברות ונתינת התורה למטה בארץ, ומני אז התורה "לא בשמים היא"⁸, אלא למטה בארץ דוקא; משא"כ בנוגע לישראל – כשכילם נבראו שמים וארץ (וכל צכאם) יחדיו.

ג. וענין זה (שתורה וישראל קדמו לעולם וכשכילם נברא העולם) קודם לכל דבר:

כל תלמיד (וכל ילד) שלומד תורה (אפילו ילד קטן שלומד אל"ף-בי"ת), צריך לידע שיש לו הבטחת התורה, תורת אמת, שיקבל מהקב"ה בעצמו⁹ כל

1) ראה התוועדויות תש"נ ח"א ע' 284. וש"נ.

2) פרש"י עה"פ.

3) משלי ח, כב.

4) ירמי' ב, ג.

5) פרש"י שם, יד.

6) פ"ד ופ"א, וראה ב"ר פ"א, ד.

7) ואתחנן ד, לו.

8) נצבים ל, יב.

9) אלא שענין זה נעשה כפועל – אצל ילד קטן

– באמצעות הוריו, שהם שותפים (כביכול) עם

הקב"ה ביצירתו (קידושין ל, סע"ב. וש"נ), ואח"כ

נותן להם הקב"ה את השליחות למלא את חלקו (של

הקב"ה) ולתת לילד כל המצטרך לו. ועד"ז אצל

תלמידי הישיבות – באמצעות הנהלת הישיבה

ותיכף ומיד ממש, בשבת בראשית הי' תהא שנת נפלאות בה - גילוי נפלאות הקב"ה, עד לעיקר הנפלאות - „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“⁴⁹, בגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו,

והולכים תיכף ומיד ל„אלה תולדות נח נח“, ניחא לעליונים וניחא לתחתונים, ולאחר מכן - ל„לך לך מארץ

(97) מיכה ז, טו.

וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך“, שכל בני - כולל אלה הנמצאים לע"ע בחו"ל [כולל אבות חסידות חב"ד - אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי והצמח צדק (הנמצאים ב„ארצך“, „מולדתך“ ו„בית אביך“; האדיטש, ניעזשין, ליובאוויטש), וכל רבותינו נשיאינו וכל הצדיקים והיהודים שבכל הדורות], הולכים לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, בבית המקדש השלישי, בקדש הקדשים, ותיכף ומיד ממש.

בבחירת העצמות בגוף⁴⁶].

ד. עפ"ז מובן החידוש בפירוש חו"ל על „בראשית“ - „בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית“:

עיקר החידוש בזה הוא - לא שהתורה וישראל הינם „ראשית“ בעצם (מצ"ע), למעלה לגמרי מהבריאה, אלא - שגם כפי שהם בתוך הבריאה, עד לגוף החומרי של היהודי, מתגלה שהם „ראשית“ כל הבריאה (שבשבילם נברא העולם).

וזהו התיווך בין שני הפירושים ב„בראשית“ (ראשית הבריאה, ותורה וישראל שנקראו ראשית שלמעלה מהבריאה) - שענין זה שתורה וישראל הם למעלה מהבריאה (ראשית), נעשה חלק מהבריאה עצמה; היות ותורה וישראל נעשים חלק מהבריאה („בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ“ בפירושו הפשוט), עד לגוף החומרי (של ישראל) ה„נדמה בחומריותו לגופי אוה"ע" (ולולי ענין הבחירה אין שום חילוק ביניהם) - ובדרגה זו גופא (בבריאה) נתגלה וניכר בכל העולם שהם „ראשית“ של העולם (כפירוש הדרש).

ולכן מקדים רש"י את הפירוש („דרשוני“), „בשביל התורה כו' ובשביל ישראל“ - כי לא זו בלבד שאין זה סתירה למציאות העולם (הפירוש הפשוט ב„בראשית ברא“), אלא אדרבה: בזה מתבטאת שלימות העולם עצמה, וזה מגלה את פנימיות הכוונה של מציאות העולם - שכל הבריאה, „את השמים ואת הארץ“, היא בכדי לגלות את מעלת הבחירה בישראל (ותורה). ועד שירגש בעולם בפשטות המעלה שתורה וישראל

(48) ראה סוד"ש תנש"א ח"ב ע' 19-816.

הינם „ראשית“ בערך לשאר חלקי הבריאה⁴⁹.

ויש לקשר זה גם עם סיום פרשת בראשית (נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן⁵⁰) - „ונח מצא חן בעיני ה'“: מצא חן בעיני ה' ה"ז למעלה מכל ענין של טעם כו"ס⁵¹, ע"ד ענין הבחירה. וע"פ הידוע שזכירת נח „וגם את נח באהבה זכרת“ (בפסוקי זכרונות בראש השנה) הינה „מצד עצם מעלת נשמות ישראל“⁵² (למעלה מטעם ודעת כו'), יש לומר שיש לזה קשר להתחלת הפרשה „בראשית“, „בשביל ישראל שנקראו ראשית“. וכך זה נתגלה בעולם - שבגלל ש„נח מצא חן בעיני ה'“ הצילו הקב"ה מהמבול. ועד שזה גם הביא למצב של „אלה תולדות נח נח“⁵³, ניחא לעליונים וניחא לתחתונים⁵⁴, שגם בתחתונים (גשמיות וחומריות העולם) נעשה ניחא.

ה. בזה יובן גם השייכות עם פירוש רש"י הראשון על „בראשית“ - „לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם כו' ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, שאם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו

(49) ראה תו"ח שבעה ערה 26 (ז, ג) שגם לפי פירוש השני בפרש"י („בראשית בריית שמים וארץ כו' הי' אור“) נרמז שזהו „בשביל התורה כו' ובשביל ישראל“, שהו"ע ד„ויהי אור“ - אור התורה ומצוות.

(50) ספר יצירה פ"א מ"ז.

(51) ראה לקו"ש ח"ה ריש ע' 46. וש"נ.

(52) המשך תער"ב ח"א ע' תח.

(53) ר"פ נח.

(54) ב"ר פ"ל, ה. וראה גם ח"א נח, ב.

נטלה מהם ונתנה לנו":

החידוש בזה הוא - לא שתורה וישראל הינם למעלה מהעולם (כפי שהו בא בהדגשה במצוות התורה מתחיל מ"החודש הזה לכם", שניתנו דוקא לישראל), אלא אפילו כפי שישאל נמצאים בעוה"ז הגשמי והחומרי יחד עם אוה"ע (שאת כולם, "ברא אלקים" שווים בחומריותם, "כל הארץ של הקב"ה היא" בשוה), ויש מקום לטענה, "לסטם אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים", בהיותה "נחלת גוים" שהקב"ה "ברצונו נתנה להם" - שם נתגלה ש"אתה בחרתנו מכל העמים", ו"כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים", כי כשם שהקב"ה בחר בישראל, כך הוא גם בחר - "ברצונו נטלה מהם ונתנה לנו" - לתת את ארץ ישראל⁵⁵, הארץ הנבחרת (מבין כל הארצות)⁵⁶ לעמו הנבחר.

ולהוסיף, שבה ש"נתנה לנו" את ארץ ישראל הגשמית (ברצונו ובבחירתו), באה לידי ביטוי בגלוי בעוה"ז הגשמי והחומרי, בחירתו של הקב"ה בעם ישראל (גם כפי שהם נמצאים בחומריות העולם).

ויש לקשר זה גם עם המשך הפרשיות: לאחר פ' בראשית ופ' נח (כנ"ל סוס"ד), מגיעים לפ' לך לך, שבה מסופר איך הקב"ה אומר לאברם, "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך". הגם שאברם נמצא בגשמיות וחומריות העולם - "ארצך", "מולדתך" ו"בית אביך" - ה"ה צריך לצאת משם ולהנתק מזה וללכת, "אל הארץ אשר אראך", והקב"ה נותן לו אח"כ את ארץ ישראל (את שבעה הארצות ואת הקיני

קניזי וקדמוני⁵⁷) כנחלת עולם⁵⁸ עבור כנ"י. ועי"ז נעשה, "אראך" גם בפירושו הפנימי⁵⁹ - "אראה ואגלה אותך בעצמך", שע"י שהיתה אצלו הליכה שלא בערך, מגלה הקב"ה - ע"י בחירתו בכנ"י - את מציאותו האמיתית של אברם ושל כל יהודי (מי הוא ומה הוא).

ו. ע"פ הנ"ל מובן גם העילוי של שבת בראשית (כאשר קוראים בתורה את כל פ' בראשית), אשר כפי ש"מתייצבים" בה - כך זה נמשך:

יש לומר ששתי המעלות הנ"ל בכנ"י (כפי שהם (מצד נשמתם) למעלה מהעולם, ומעלתם בעולם מצד "אתה בחרתנו") הרי בזמני השנה ה"ז בא לידי ביטוי (בכללות) בהבדל בין חודש תשרי לשאר חדשי השנה: בחודש תשרי, המרובה במועדות, בא לידי ביטוי בגלוי (בעיקר) איך שיהודים נמצאים למעלה מהנהגת העולם, ובמיוחד בשמע"צ ושמח"ת (סיום המועדים) - כאשר קיים המצב של "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך"⁶⁰, "אנא ומלכא בלחודיה"⁶¹, ורואים איך שמחים יהודים עם התורה, כשהם למעלה מכל העניינים; ובשאר חדשי השנה העבודה היא (בעיקר) בתוך העולם.

ובשבת בראשית (הסיום של חודש תשרי והתחלה של חדשי השנה מתחיל משבת מברכים חשון) ישנם שני העניינים:

(57) לך לך טו, יח ואילך.

(58) כמ"ש לפני"ז (יג, טו) "לך אתנה ולזרעך עד עולם".

(59) תו"א לך יא, ב. וראה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 39 ואילך.

(60) משלי ה, יז. שמו"ר פט"ו, כג.

(61) ראה חז"ג לב, א. וראה חז"א רח, ב. - וראה סה"מ מלוקט ח"א ע' סג. וש"נ.

וכו'. ועאכו"כ בנדו"ד - כאשר המדובר הוא על פיקוח נפשות בעקבות החזרת השטחים, כפסק הדין בשולחן ערוך אורח חיים סימן שכט (כמדובר כמ"פ), ש"נכרים שצרו על עיירות ישראל. . אם באו על עסקי נפשות. . ואפילו עדיין לא באו אלא ממשמשים לבוא יוצאים עליהם בכלי זיין ומחללים עליהם את השבת. . ובעיר הסמוכה לספר אפילו אינן רוצין לבוא אלא על עסקי קש ותבן מחללין עליהן את השבת שמא ילכדו העיר ומשם תהא הארץ נוחה ליכבש לפנייהם".

י. ויהי רצון שיחזור בדבריו. אפילו דוד המלך אמר⁹⁴, "שגאות מי יבין" [ועאכו"כ שלא יגדילו הטעות, ע"י אמירת פירושים וביאורים וכו'] היפך האמת, והרי בין כך ובין כך זה לא יעזור, ורק יגרע, שכן "אמת מארץ תצמח"⁹⁵.

ועוד ועיקר - אשר בכלל לא יצטרכו לדבר ולשלוף עניינים כאלו, ומכאן ולהבא - ידברו רק בשבחם ומעלתם של כל אחד מישראל,

ובמיוחד - ע"י שהם מוסיפים בלימוד התורה וקיום המצוות, כולל ובמיוחד - בשיעורי חת"ת, ר"ת חומש תהלים תניא (כרגיל להזכיר על כך בזמן שמתחילים ללמוד תורה מתחלתה בשמחת תורה),

ועוד והוא העיקר: שיתוסף בהכרת כל העולם כולל אוה"ע, במעלתם ושבחם של ישראל - "בראשית בשביל ישראל", וכן - שארץ ישראל שייכת לעם ישראל, ועד - שלימות הגילוי בזה, בגאולה האמיתית והשלימה, כאשר נוסף לז' הארצות יה"י לנו גם את קיני קניזי וקדמוני⁹⁶,

שכל ענין שבתורה - גם הסדר שבתורה⁹² - הוא בתכלית הדיוק, עאכו"כ בנוגע ל"בראשית", ההתחלה של כל התורה. שהתחלה של כל דבר, אפילו בלשון בני אדם, היא בדיוק הכי גדול, עאכו"כ בתורה⁹³.

ולמרות זה - נעמד יהודי להכריז בפומבי לפני כו"כ עשיריות מישראל אשר באו לשמוע "תורה" - שקיומם של ישראל תלוי באוה"ע...

הפליאה בדבר חזקה יותר בבואנו עתה מהימים טובים של חודש תשרי כאשר יהודים אמרו כמה פעמים בתפילותיהם "אתה בחרתנו מכל העמים"!

ועד כדי כך הדבר בפשטות - שאף אחד לא חלם שיש צורך להבהיר זאת. ובפרט ליהודי...

- אפילו אוה"ע מכירים בכך שבנ"י הם העם הנבחר. ובמשך הדורות ה"י זה דבר הפשוט. עד שאפילו בדורות שהיו העלמות והסתרים כו' (כבזמן המשכילים וכיו"ב), לא ה"י נעמד רב שיש לו סמיכה ומכריז דבר כזה!

וג) ה"טענה" של אל תתגרה באומות וכו' והחסדים שמקבלים מאוה"ע - אין לה כל שייכות לזה, כי מובן ופשוט, שאל תתגרה באומות וכו' אין זה נוגע ח"י כלל וכלל, בראשית בשביל ישראל" ול"אתה בחרתנו" - וכמדובר לעיל (ס"ז).

ועוד ועיקר (ד): הרי מובן בפשטות, שכאשר המדובר הוא בענין קיום התומ"צ - לא שייך על זה הציווי אל תתגרה

(92) ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 629 בהערה.

(93) ובפרט שפתיחת התורה בבראשית (ה"פחה בבראשית") חידוש היא, ד"לא ה"י צריך להתחיל התורה אלא מהחודש הזה לכם כו" (פרש"י ר"פ בראשית).

(94) תהלים יט, יג.

(95) שם פה, יב.

(96) פרש"י לך לך טו, יט. ועוד.

(55) ראה תו"ח שבעה ערה 26.

(56) מכילתא בתחלתה.

ליהודים בארץ ישראל וכו'.

ובזה גופא - נוסף יותר בכך בשנים האחרונות, ובפרט בשנה שעברה (שנת אראנו נפלאות) ובתחלת שנה זו (שנת נפלאות בה) - בנוגע להיות היציאה והסיוע ממדינה ההיא בעליית אחינו בני"א לארץ ישראל, כנ"ל.

ויש לומר שהדרך בכל זה נסללה ע"י הפעולות של גדולי ישראל במשך הדורות עם אוה"ע, ובמיוחד - של רבותינו נשיאינו [מתחיל מאדמו"ר הזקן, שהתערב בעניני העולם, כידוע השתדלותו בנצחוננו של אלכסנדר על נפוליון לטובת בני"א (ברוחניות). וי"ל, שעתה נעשתה טובת בני"א במדינה ההיא גם בגשמיות, ע"י סיוע המדינה ההיא שיהודים יוכלו לצאת משם, כנ"ל].

ויהי רצון, שיתוסף בזה עוד יותר ועוד יותר באופן דמוסיף והולך ואור, עד שיתבטלו כל ההגבלות בהשפעת החסד לבני"א ובהכרת מעלתם של ישראל ובבעלותם על ארץ ישראל [אשר לכל יהודי - גם בזמן הזה - יש לו חלק בארץ ישראל]⁸⁸, בהתאם לדברי רש"י בריש פרשתנו: "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, שאם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו" [וכפי שהוכרו בימים אלו ממש באסיפה של אוה"ע, שארץ ישראל ובמיוחד חברון, שייכת ליהודים, ככתוב בתורה, ובלשונם ב"בפעל", אשר גם הם מחשיבים אותו כספר קדוש].

ט. מכל הנ"ל מובן בפשטות עד כמה מושללת בתכלית ההכרזה שהתפרסמה לאחרונה - שיהודים בארץ ישראל צריכים להכנע ללחץ של אוה"ע בקשר לארץ ישראל בגלל אל תתגרה באומות, היות והם (היהודים) נמצאים תחת השליטה של אוה"ע ותלויים בחסדיהם, עד - יותר מכך: שההצלה וקיום היהודים בארץ ישראל (היתה) תלוי" באוה"ע, ר"ל היל"ת...

לכל לראש (א): ר"ל לומר שהקיום דיהודי הוא בספק ר"ל היל"ת. עם ישראל הוא נצחי היות והם עם ה' והקב"ה הינו נצחי (כמ"ש)⁸⁹, "אני ה' לא שניתי ואתם בני"א לא כליתם", ועוד, ועוד.

שנית (ב): כל יהודי יודע בפשטות, שהתחלת ופתיחת כל התורה כולה היא: "בראשית", ורש"י מפרש ע"ז: "בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית".

מובן איפוא בפשטות ממש, שלא אוה"ע הם בעה"ב על בני"א ר"ל!

והיות שזוהי ההתחלה ופתיחה של כל התורה - הן תורה שבכתב והן תורה שבע"פ ("פירושה" של תושב"כ שניתנה יחד עם תורה שבכתב)⁹⁰ שזה כולל "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש"⁹¹, התורה שנלמדה ונתוספה אצל בני"א במשך כל הדורות - הרי מובן, ש"בראשית, בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית", זהו יסוד בכל התורה כולה.

[כמובן בפשטות, ובמכ"ש וק"ו מזה

(89) מלאכי ג, ו.

(90) הקדמת הרמב"ם לספר היר בתחלתה.

(91) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד.

שמ"ר רפמ"ו. הנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 252 הערות 20-21.

במצב של העלם והסתר על גילוי הנשמה, כבזמן הגלות; אך מכיון ש, ובנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אוה"ע", הרי הבחירה קיימת תמיד].

מהנ"ל מובן, שאפילו כאשר יהודי נמצא בגלות תחת שעבוד מלכות, מפני חטאינו גלינו מארצנו⁶² - הנה הגם שאין רואים בגלוי איך שהנשמה היא בדרגת "ראשית" - הרי הגוף הגשמי והחומרי של היהודי נמצא בדרגת "ראשית", בגלל בחירתו של הקב"ה בגוף. ולכן מובן, שלא זו בלבד שאין היהודים נמצאים תחת השליטה של אוה"ע ח"ו (לא רק מצד נשמותיהם אלא גם מצד הגופים שלהם)⁶³, אלא אדרבה: (גם בזמן הגלות) הם, "ראשית" כל הבריאה, ובשבילם נבראו כל אוה"ע ושאר חלקי העולם. [ועד שגדלות אומות העולם תלוי" ביהודים, כדאיתא⁶⁴, ש"בכל דור ובכל זמן, אומה שישראל תחתם בגלות מתנשאת על כל הגוים"].

ואע"פ שבגלות נמצאים יהודים ב"שעבוד מלכות"⁶⁵, וישנו ציווי של "דינא דמלכותא דינא"⁶⁶, ו"לא ימרדו

המעלה של תורה וישראל כפי שהם "ראשית" בעצם (למעלה מעולם), וכפי שהם "ראשית" של העולם. ולכן מקבלים אז את הכח, אשר עוד טרם שיוצאים מחודש תשרי לעשות את העבודה בעולם, כל אחד בשליחותו הפרטית בחיי היום יום, קוראים בתורה "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", שהכוונה ב"בראשית" היא "בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית" - שזה נותן את הכח אשר כפי שמתייצבים בשבת בראשית כך ימשך במשך כל השנה, שגם בתוך העבודה בעובדין דחול בגשמיות וחומריות העולם, תורגש המעלה של בני"א כעם הנבחר, "אתה בחרתנו מכל העמים".

ז. ע"פ הנ"ל - שמעלת בני"א כעם הנבחר באה לידי ביטוי בגלוי (ואדרבה - דוקא) כפי שהם נמצאים בעוה"ז הגשמי והחומרי - יש מזה נפקא מינה בפועל, שהיא עיקר ויסוד באופן איך צריך יהודי לעשות את עבודתו, ובפרט בזמן הגלות:

מכיון שהכל - כל העולם - נברא "בשביל ישראל", וזה בא לידי ביטוי גם בעוה"ז הגשמי והחומרי בזה ש, ובנו בחרת" בגוף החומרי של היהודי, הנדמה בחומריותו לגופי אוה"ע" - הרי מובן שבכל מעמד ומצב, בכל זמן ובכל מקום, אפילו במצב חומרי ביותר, אפילו בזמן הגלות - נמצאים בני"א בדרגת "ראשית" למעלה מכל הענינים, ואדרבה - בשבילם נברא הכל, בהיותם העם הנבחר, בהם בחר הקב"ה (שבבחירה זו אין שייך שום שינוי).

[אילו היתה מתבטאת כל המעלה של היהודי כ"ראשית" רק במעלת הנשמה ובמעלת תכונות נפשו וגופו לגבי אוה"ע - הי' אז מקום לומר, שזה רק במצב ובתנאי שהנשמה מאירה בגלוי, אך לא

(62) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

(63) ומה שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר ש"ר, גופותינו נמסרו לגלות ושעבוד מלכות" (שיחת ג' תמוז תרפ"ז - סה"מ תרפ"ז ע' קצו. ובכ"מ) - הפירוש בזה בנוגע להענינים שבהם, "דינא דמלכותא דינא" וכיו"ב, ובנוגע לזה שבזמן הגלות חלק מהשפעת החסדים לישראל עובר להם באמצעות אוה"ע, כדלקמן בפנים.

(64) תו"ח לך צב, א. וראה חגיגה יג, ב. מכילתא בשלה יד, ה. ח"ב ז, א.

(65) ראה ברכות לד, ב. וש"נ. ועוד.

(66) גישין י, ב. וש"נ. וראה בארוכה אנציקלופדי תלמודית בערכו (כרך ז ע' רצה ואילך). וש"נ.

(88) ראה לקו"ש ח"כ ע' 309. ס' השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 442. וש"נ.

באומות⁶⁷, אל תתגרה בגוים⁶⁸, וכיו"ב - הרי הטעם לכך הוא, לא בגלל שליהודים יש מורא ופחד מפני אה"ע (בזמן הגלות) ח"ו, שכן אדרבה: יהודים הם בבחי' „ראשית" שבשבילים נבראו אה"ע, אלא הפירוש בזה הוא, ע"ד הציווי „אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה"⁶⁹ (ועד"ז בנוגע לעמו⁷⁰), שאין זה (כאילו עצה טובה) בגלל שבנ"י צריכים לירא מהם (בגלל כוחם) וזקוקים להם, אלא כפי שמפורש בפסוק⁷¹ הטעם: „כי לא אתן לך מארצו ירושה כי לבני לוט נתתי את ער ירושה". זאת אומרת: כך קבע הקב"ה את הסדר, כשם ש„ברצונו נתנה לנו" את ארץ ישראל, כך „ברצונו נתנה להם" את ארצות עמון ומואב, ולא לבנ"י, ולכן „אל תתגר במ מלחמה"⁷².

ועד"ז בנוגע לאל תתגרה באומות ודינא דמלכותא דינא (וכיו"ב), הרי אין זה בגלל פחד⁷³ ח"ו, אלא משום שכך קבע הקב"ה וציווה שכן צריך להיות הסדר בזמן הגלות; אך מובן ופשוט שאין זה נוגע כלל וכלל בכך שישראל (גם בזמן הגלות) הם העם הנבחר, ה„ראשית" של כל העולם וכל אה"ע.

(67) כתובות קיא, רע"א.

(68) ראה פסחים קיג, א.

(69) דברים ב, ט.

(70) שם, יט.

(71) ועפ"ז מובן מה ש„לא אסר להם על מואב אלא מלחמה אבל מיראים היו אותם כו", אבל בבני עמון נאמר ואל תתגר במ שום גרוי בשכר כו" (פרש"י שם, ט). וגם מה ש„עמון ומואב טיהרו בסיון" (גיטין לח, א) - כי האיסור הוא מפני ציווי ה' „אל תתגר במ מלחמה", אבל באופן המותר „מיראים היו אותם", ועד שאפשר לכובשם (ע"י סיון).

(72) ולהעיר ממאחז"ל (ברכות ז, ב): א"ר יוחנן משום רשב"י מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה כו".

זאת אומרת שנוסף לזה ש„דינא דמלכותא דינא" ה"ז רק בנוגע לענינים גשמיים מסויימים (דיני ממונות, מיסים וארנוניות⁷⁴ וכיו"ב), אך לא בנוגע לעניני תורה ומצוות שעליהם יש הוראה ברורה בתורה⁷⁵ [ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷⁶]: נשמותינו לגלות לא גורשו ולשעבוד מלכות לא נמסרו] - הרי גם בנוגע לגופים וגשמיות (וחומריות) של יהודי, נשאר הוא תמיד „ראשית" ולמעלה מאה"ע, וזה שישנו ציווי „דינא דמלכותא דינא" אין זה בגלל שהוא תחת שעבוד וממשלת אה"ע⁷⁷, אלא משום שכך קבע הקב"ה את הסדר בגלות („מפני חטאינו").

ומזה מובן גם שהחסדים שישאל מקבלים ע"י חסידי אה"ע בזמן הגלות, ואשר לכן צריכים להודות להם, עד ש„ודרשו את שלום העיר גוי" כי בשלומה יהי' לכם שלום⁷⁸ - אין זה בגלל שיהודים זקוקים לחסדיהם ח"ו, דאדרבה: „חסד לאומים חטאת"⁷⁹; וכאשר מקבלים

(73) ראה שו"ע חו"מ טס"ט ס"ח. שו"ע אדה"ז הל' גזילה וגניבה ס"ט. מקומות שבהערה הבאה.

(74) ראה ספר השיחות תש"ג ע' 83 (ושם, שכן הוא בנוגע למנהג ישראל, שתורה הוא. וראה ויק"ר ספ"ג, הובא בפרש"י דניאל ג, טז (בנוגע למסים וארנוניות). ובבחי' ר"פ מטות (בנוגע לכל התומ"צ).

(75) שיחת ג' תמוז תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' קצו. ובכ"מ).

(76) כמ"ש „עבדי הם", ולא עבדים לעבדים" (בהר כה, מב. ב"מ י, א). וכידוע דברי מהר"ל (גבורות ה' פס"א) שבגאולת מצרים קיבלו בנ"י מעלה עצמית דבני חורין, ואין המקרה דגלות שלאח"ז מבטל זה כלל.

(77) ירמ"י כט, ז. וראה אבות פ"ג מ"ב: הוי מתפלל בשלומה של מלכות כו'. ועוד.

(78) משלי יד, לד. וראה בב"י, ב. וראה תניא ספ"א.

וכפי שכבר ראינו בגלוי את הנפלאות בתחילת שנה זו - בהמשך לנפלאות בשנה שעברה - במיוחד בקשר לזה, שמדינה היא (רוסי) משחררת ומסייעת לאלפי אלפי יהודים לעלות לארץ ישראל (ולמקומות נוספים), אשר הם יכולים הם לחיות במלוא החפשויות בחייהם הפרטיים - גילוי מעלתם של ישראל, באופן שגם אה"ע מכירים ומסייעים בזה.

ובהקדים, אשר - הגילוי וההכרה של העולם ושל אה"ע במעלתם של ישראל מתחזק מדור לדור, כשאנו מתקרבים יותר ויותר לגאולה האמיתית והשלימה, כאשר יקויים „והלכו גוים לאורך"⁸⁴, „והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך"⁸⁵, וכו'.

וכהכנה לזה, הרי במשך הדורות - גם בזמן הגלות - רואים שאפילו אה"ע מכירים בכך שהיהודים הם העם הנבחר. כנראה בכוכ"כ מדרשי חז"ל [לדוגמא: הגמרא בנבחים⁸⁶, שמלך מאה"ע סייע שיהודי יהי' לבוש „לכבוד ולתפארת", „אקיים בך והיו מלכים אומניך", ועוד]. וכידוע גם, שאה"ע קוראים ליהודים בלשונם (גם כאשר הם מדברים ביניהם) - ה„העם הנבחר".

ובזה נוסף עוד יותר בדורות האחרונים⁸⁷, ובמיוחד - במדינת ארצות הברית (ועוד מדינות), אשר היא מדינה של חסד, המתירה ליהודים לעשות עבודתם מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ועוד מסייעת בזה, ומסייעת

מהם חסדים שמסייעים ליהודי בעניני תומ"צ - אין זה „חסד לאומים", אלא חסד מהקב"ה (הממשיך זאת ליהודים ע"י אומות העולם, משום שכך רוצה הקב"ה שיהי' הסדר בזמן הזה), ובמילא אין זה „חטאת" ח"ו.

ת. ולהוסיף, שהענין הנ"ל בשבת בראשית מודגש ביתר שאת ובגלוי בשנה זו - ה'תשנ"ב, אשר יהודים מציינים זאת כר"ת: „הי' תהא שנת נפלאות בה", ו„נפלאות בכל" („בכל מכל כל"⁷⁹).

„נפלאות" - נו"ן פלאות⁸⁰ - מבטא שלימות בגילוי בחי' פלא, שאפילו פעם אחת פלא הריהו מובדל ומופרש מענינים אחרים, ועאכו"כ נ' פלאות. ולהוסיף, שנ' קשור גם עם יובל שנים, הנקרא „עולם"⁸¹ (נצחיות).

ו„הי' תהא שנת נפלאות בה" מרמז, אשר נוסף ל„שנת אראנו נפלאות" בשנה שעברה - שבודאי נפעל בזה בשנה זו הענין ד„מעלין בקודש"⁸² - נוסף בשנה זו ששנה זו תהי' (באופן של תהא - בהוייתה תהא⁸³), „נפלאות בה" - הנפלאות יהיו (לא רק פרט בשנה, אלא) ענין השנה, ו„נפלאות בכל", בכל הענינים.

וי"ל שהגילוי של „נפלאות בה" (נפלאות המובדלים ומופרשים לגמרי) מתבטאים בגילוי של בחירת הקב"ה בישראל (אשר בחירה היא בבחי' פלא, למעלה מכל הענינים, כנ"ל).

(79) ראה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 22 ואילך.

(80) זח"א רסא, ב.

(81) קידושין טו, א. מכילתא ופרש"י משפטים כא, ו.

(82) ברכות כה, א. וש"נ.

(83) ראה ברכות יג, א. מגילה ט, א. יז, ריש ע"ב. בכורות ד, ב. ובכ"מ.

(84) ישע"י ס, כג.

(85) שם מט, כג.

(86) יט, רע"א.

(87) וכידוע כמה סיפורים עם רבותינו נשיאנו שאה"ע חלקו להם כבוד (ראה לדוגמא בנוגע לאדמו"ר מהר"ש - סה"מ מלוקט ח"ד ע' כו).